

B&W Adviesnota

Onderwerp	Startnotitie vervolg cliënten- en burgerparticipatie in Venray
Zaaknummer	Z25002005
B&W datum	2 september 2025
Naam steller	Medewerker team Maatschappelijke Ontwikkeling
Teammanager	Teammanager team Maatschappelijke Ontwikkeling
Portefeuillehouder	Martin Leenders

Besproken met portefeuillehouder?

Ja, met Martin Leenders op 25 augustus 2025

Openbaarheid

Ja, per direct.

Bevoegd orgaan

B en W

Ter kennisname aanbieden aan Commissie Leven

Advies

In te stemmen met het vervolgproces voor cliëntenparticipatie in het sociaal domein, zoals in de startnotitie is aangegeven.

Inleiding

De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) Venray heeft in een unaniem besluit haar werkzaamheden medio 2025 neergelegd. Wij hebben Stimulansz gevraagd om als onafhankelijke partij een voorstel te doen voor de te nemen vervolgstappen.

Beoogd resultaat

Clientparticipatie binnen het sociaal domein te organiseren op een manier die past bij de wettelijke verplichtingen, in de huidige tijd en samenleving en die werkbaar is voor onze inwoners en voor het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Venray.

Argumenten

Proces voor een vervolg op burgerparticipatie is duidelijk

Clientparticipatie binnen het sociaal domein is belangrijk voor de gemeente en voor onze inwoners. Een helder en duidelijk proces is belangrijk om zorgvuldig hiermee om te gaan. In de startnotitie is geschetst welke stappen genomen moeten worden om tot een goed proces van participatie te komen.

Kanttekeningen of risico's

n.v.t.

Communicatie

n.v.t

Financiële gevolgen

De kosten voor de onafhankelijk adviseur kunnen betaald worden uit het budget voor de participatieraad.

Vervolgtraject besluitvorming

Verzoek aan college waarin n.a.v. de uitkomsten uit fase 2 een keuze voor een richting wordt gevraagd.

Evaluatie

n.v.t

Bijlagen

1. Startnotitie Vervolg cliënten- en burgerparticipatie Venray

Naslagwerk

Verordening Participatieraad sociaal domein gemeente Venray 2020

Startnotitie

Vervolg
cliënten- en inwonerparticipatie
Sociaal Domein
in de gemeente Venray

Startnotitie Vervolg cliënten- en inwonerparticipatie Sociaal Domein in Venray

Aanleiding:

De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) Venray heeft in een unaniem besluit haar werkzaamheden medio 2025 neergelegd. De ASD heeft aangegeven geen doorstart te willen maken.

Dat gegeven is een noodgedwongen aanleiding voor de gemeente om zich te bezinnen op cliënten en inwonerparticipatie in de gemeente Venray. De gemeente wil zich bij de ontstane situatie onafhankelijk laten adviseren over welke vervolgstappen de gemeente het beste kan zetten. Voor die rol heeft ze Stimulansz benaderd.

Deze notitie dient als een allereerste aanzet. Hoe kan de gemeente op dit onderwerp uit de impasse komen en wat zijn mogelijke stappen voor een vervolg?

Uitgangspunten:

Het onderwerp cliënten- en inwonerparticipatie is geen nieuw onderwerp.

Er zijn beleidsdocumenten, waarin de gedachten van de gemeente Venray over inwonerparticipatie verwoord zijn. Allereerst in de geldende verordening Participatie, maar recentelijk ook in het aangenomen Beleidskader inwoners en overheidsparticipatie gemeente Venray. Daarnaast blijft de wettelijke verplichting volgens de Participatiewet, de Wmo en de Jeugdwet om cliëntenparticipatie vorm te geven. Dit zijn de uitgangspunten voor het vervolg.

- **Beleidskader / Visie:**

De gemeente Venray heeft in het college programma “Venray maken we samen” de ambitie verwoord om verder te bouwen aan het vertrouwen van inwoners, ondernemers en partners. Daarom ‘zijn we blijvend in gesprek met onze inwoners en betrekken we hen bij beleids- en besluitvorming rond maatschappelijk uitgaven (...) De beginselen van behoorlijk participeren motiveren ons allemaal om zorgvuldig, inclusief, volledig, transparant en tijdig te zijn bij het organiseren van participatie’¹.

- **Wettelijk kader:**

Cliëntenparticipatie in het Sociaal Domein is een verplichting vanuit de Participatiewet (art 47), de Wmo (art 2.1.3.3.) en in de Jeugdwet (geformuleerd in de memorie van toelichting). Er is in de wetteksten geen verplichtende bepaling om te komen tot een adviesraad. Het is wel de meest gangbare en geëigende vorm om de bepalingen in de wettekst na te komen. De vorm en manier waarop cliëntenparticipatie uitgevoerd wordt, bepaalt de gemeenteraad in de verordening.

- **Verordening Participatieraad Sociaal Domein Venray 2020²:**

In de verordening is vastgelegd dat de gemeente Venray een Participatieraad installeert. De afgelopen jaren heeft de ASD binnen die kaders gefunctioneerd en een goede werkstructuur en een werkzame flexibele schil opgezet. Deze verordening is van kracht. Als de gemeente een andere werkwijze inzet, zal deze verordening herzien moeten worden.

¹ Beleidskader inwoners en overheidsparticipatie gemeente Venray, 4 febr 2025

² Verordening Participatieraad Sociaal Domein Venray 2020, 29 okt 2019

Algemeenheden bij het functioneren van Adviesraden Sociaal Domein

Participatie is altijd een proces van zoeken, moeite doen en veel tijd investeren in het gesprek met (belanghebbende) inwoners en organisaties.

De hieronder genoemde algemeenheden staan in principe **los van de ASD Venray**. Het zijn terugkerende vragen of knelpunten bij het functioneren van adviesraden sociaal domein in gemeenten.

- a. Is voldoende helder welke **rol en positie** een Adviesraad Sociaal Domein heeft binnen de gemeentelijke organisatie? Waar gaat ze wel over en waar niet over? Adviseren is een breed begrip en de invulling daarvan kan verschillen.
- b. Is voldoende helder wat de **bevoegdheden en verantwoordelijkheden** van een Adviesraad Sociaal Domein zijn in de verhouding tot de gemeenteraad en raadscommissies (die zich vaak en graag laten leiden door de adviezen van een Adviesraad)?
- c. Zijn er **samenwerkingsafspraken**, zodat helder is wie, wanneer aan wie adviseert en wie beslissingsbevoegd is? Dit is vooral van belang als het gesprek ook gevoerd wordt met verantwoordelijke uitvoerders van bestaand beleid.
- d. Hoe geeft de gemeente een **terugkoppeling en verantwoording** over wat ze doet met adviezen? Waar is terug te lezen hoe de inspraak is ‘meegenomen’? Wat er is meegenomen, welk gewicht dat in de afweging heeft gekregen en hoe dat de beleidsvorming beïnvloed heeft is zelden terug te lezen.
- e. Heeft de gemeente voldoende scherp **welke input de meerwaarde bepaalt voor de beleidsvorming**? In de praktijk zien we soms ‘superambtenaren’ in adviesraden, die nota’s nog even aanscherpen. De meerwaarde zit veel meer in *het inbrengen van de ervaringen van cliënten en belanghebbenden (de rauwe werkelijkheid)*. Wordt er op gestuurd om die input te krijgen?
- f. **Welke vraag stelt de gemeente** aan de adviesraad om te adviseren? Op de vraag ‘Geef ons advies over beleidsnota x’ leveren adviesraden meestal in de vorm van een keurige brief een commentaar en oordeel op de beleidsnota.
Als de gemeente vraagt: ‘Als er een behandelwachtlijst is voor de jeugdzorg, hoe willen ouders / jongeren dan ondersteund worden in de tussentijd? Kunnen jullie ons helpen daar achter te komen en daarover te adviseren?’ , geeft dat per direct een heel andere oriëntatie van de adviesraad op de vraag die gesteld wordt.
- g. Welk **ultiem doel** wil de gemeente bereiken met inwonerparticipatie? Hoe krijgt de intentie “we zijn blijvend in gesprek met onze inwoners en we betrekken hen bij beleids- en besluitvorming rond maatschappelijk uitgaven” vorm in de praktijk?
Als het doel is om open het gesprek te voeren over beleidsvoorbereiding, beleidsvorming en uitvoering, dienen belanghebbenden (inwoners en organisaties) vanaf stap 1 betrokken te worden. ‘Betrekken bij’ krijgt inhoud als zichtbaar gemaakt kan worden welke invloed de inbreng van de belanghebbenden heeft. Daarna zal de gemeente ook transparant moeten zijn over de afwegingen bij een genomen besluit.
- h. Hoe en **wanneer ervaren inwoners / adviesraden / gesprekspartners echte invloed**? Wat gebeurt er dan? Hoe ziet dat er uit? Wat zijn dan de randvoorwaarden?
- i. Hoe is de **relatie tussen bestuur / gemeente en een adviesraad**? Het helpt als de verhoudingen goed zijn, er wederzijds respect en waardering is en helderheid over taken en bevoegdheden. Het blijft per slot mensenwerk.

Hoe verder?

Om een vervolg te geven aan de ontstane situatie zijn een aantal stappen nodig:

1. Het is raadzaam om bij de ASD **nader te onderzoeken** waar precies de pijn zit. Wat waren de ervaringen van de leden van de ASD? Voer hierover het gesprek met enkele oud-leden die daartoe bereid zijn. Ga met hen het gesprek aan over bovengenoemde 'algemeenheden' en hoe zij de toekomst van cliënten en inwonerparticipatie in Venray zien. Check hun verwachtingen van de rol van adviesraden.
Overweeg ook een korte inventarisatie bij andere inspraakorganen in Venray over hun ervaringen over invloed bij de gemeente en de ervaringen van de meest betrokken ambtenaren bij participatie. Het beeld kan dan iets breder worden.
2. Deze input is een **spiegel voor de gemeente**. Bekijk in alle openheid en met hand in eigen boezem wat en welke processen in de gemeentelijke organisatie hebben bijgedragen aan deze ervaring van de ASD. Welke lessen kunnen we hieruit trekken? Wat ging er goed en wat zou er eventueel anders kunnen?
Check ook hier de verwachtingen van de gemeente over cliënten en inwonerparticipatie. Wat moet het opleveren? Maak dit expliciet.
3. **Maak een nota van bevindingen**. Dit is de basis voor stap 4.
4. Weeg de uitkomsten mee in het **nadenken over de toekomst**, welke kant wil de gemeente Venray op met cliënten en inwonerparticipatie en hoe krijgt dat vorm? Aan de hand van een aantal scenario's kan hierin een richting gekozen worden.
5. Na een keuze volgt een voorstel voor **de uitwerking** van het vervolgproces.

Het te verwachten proces in een aantal fasen:

Fase 1:	Startnotitie (ligt nu voor)
Fase 2:	Analyse en nota van bevindingen, scenario-schets en keuze hoe verder.
Fase 3:	Uitwerking van het gekozen scenario en inrichten nieuwe cliënten- en inwonerparticipatie